

تاثیر توسعه مالی بر اشتغال بخش کشاورزی در ایران

رقیه عبدالله زهی^۱*

۱- کارشناسی ارشد مهندسی اقتصاد کشاورزی roghaye.abdollahzehi@gmail.com

چکیده

بخش کشاورزی در ایران، از بخش های اساسی اقتصاد است و سهم عمده ای از تولید ناخالص داخلی را به خود اختصاص داده است، بنابراین بررسی تأثیرات متغیرهای مالی بر متغیرهای بخش کشاورزی می تواند حایز اهمیت باشد. لذا هدف اصلی این مطالعه بررسی اثر توسعه مالی بر اشتغال بخش کشاورزی ایران است. داده های مورد نیاز مطالعه، برای دوره ۱۳۹۰-۱۳۵۷ از گزارشات اقتصادی و ترازنامه ای بانک مرکزی جمع آوری شده است. به منظور شناسایی رابطه بین متغیرها از الگوی خود توضیح برداری (VAR) استفاده شده است. نتایج نشان داد که در کل بین توسعه مالی و متغیر اشتغال در بخش کشاورزی رابطه ای مثبت و معنی دار وجود دارد. بنابراین در برنامه های توسعه کشور جهت کاهش نرخ بیکاری باید به بخش کشاورزی به عنوان بخش بزرگی از اقتصاد کشور، توجه بیشتری شود. واژگان کلیدی: توسعه مالی، اشتغال، بخش کشاورزی، الگوی خود توضیح برداری (VAR)، ایران.

۱- مقدمه

در بسیاری از کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه، بخش کشاورزی نقش مهمی در تولید غذا، ایجاد اشتغال و مبادلات تجاری دارد. اگر در آغاز دوران صنعتی شدن و بر اساس تئوری های اولیه توسعه، کشاورزی به عنوان پله ارتقای بخش صنعت و قربانی رشد اقتصادی این بخش شناخته شده بود، این نگاه در شرایط کنونی در بسیاری از کشورها جایگاه خود را به رشد و توسعه هماهنگ تمامی بخش های اقتصادی بدون هیچ گونه تبعیض خاص داده است. قربانی کردن کشاورزی در ایران، تا حدود زیادی وجود داشته و با شروع صنعتی شدن کشور، توجه سیاستگذاران و سیاستمداران به بخش صنعت بیشتر از بخش کشاورزی شد. اکثر سرمایه ها و سرمایه گذاری ها از بخش کشاورزی به سمت بخش صنعت انتقال یافتند و بخش کشاورزی از جریان توسعه باز ماند. آثار این عقب ماندگی به سرعت به صورت کاهش درآمدهای کشاورزی، مهاجرت به سوی شهرها و تراکم نیروی کار در مناطق شهری آشکار شد. در مقابل، رشد تقاضای کار بخش شهری (صنعت و خدمات)، پاسخگوی رشد عرضه نیروی کار مهاجر روستایی (کشاورزی) نبوده و بدین ترتیب معضلی بزرگ به نام بیکاری بالا، اقتصاد ایران را در بر گرفت. در چنین شرایطی بود که تعریف جدیدی از جایگاه بخش های اقتصادی کشور صورت پذیرفت و در طول برنامه های توسعه محوریت بخش کشاورزی، به عنوان یکی از اهداف اقتصاد کشور مورد تاکید قرار گرفت. سهم قابل توجه بخش کشاورزی در رشد اقتصادی کشور، با وجود کاهش